

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДИК ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ»

У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Катрушов О.В., Саргош О.Д., Філатова В.Л., Буря Л.В., Четверикова О.П., Горбенко Н.В., Юркова М.С.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Розкрито можливості використання інтерактивних методів навчання в процесі організації самостійної роботи студентів у вищому медичному навчальному закладі. Акцентовано увагу на особливості впровадження інтерактивних методик при викладанні дисципліни «Гігієна та екологія».

Ключові слова: інтерактивні методи навчання.

Інтерактивні методи навчання на сьогодні є актуальним способом роботи викладача в аудиторії, тренера в групі та педагога в будь-якому освітньому закладі. Інтерактивні методи навчання, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, при цьому основна вага надається взаємодії слухачів між собою. Такий підхід дозволяє активізувати навчальний процес, зробити його цікавішим для учасників.

З метою глибокого і повного оволодіння матеріалом вишівських навчальних програм студентам необхідно постійно вдосконалювати свої знання, виробляти навички дослідника, активізувати пізнавальну діяльність.

У педагогіці відомі численні класифікації методів навчання. Традиційно в ній виділяють три види методів:

1) пасивні – студенти виступають у ролі «об'єкта» навчання, а викладач – джерелом знань (студенти мають засвоїти і відтворити матеріал, що надається їм викладачем); основні методи в цьому разі представлені лекцією й опитуванням;

2) активні – студенти виступають «суб'єктами» навчання, вони виконують творчі завдання, вступають у діалог із викладачем; основні методи представлені творчими завданнями, запитаннями від студента до викладача і від викладача до студента;

3) інтерактивні – навчання побудоване на взаємодії тих, хто навчається, і того, хто навчає, тобто викладача.

Названі методи навчання найбільше відповідають особистісному підходу, оскільки вони припускають взаємне навчання (колективне, навчання в співробітництві), за якого і студент, і викладач є суб'єктами навчального процесу. У такому разі викладач виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи, творця умов для ініціативи студентів.

Мета традиційного навчання – передача студентам знань і засвоєння ними якомога більшого їх обсягу. Викладач транслює вже осмислену і диференційовану ним самим інформацію, визначає навички, які необхідно, з його погляду, виробити в студента. Завдання студентів – якомога повніше і точніше відтворити знання, які їм надав викладач. Отримані в процесі такого навчання знання містять визначений обсяг інформації з предметів і мають енциклопедичний характер.

У контексті інтерактивного навчання знання набувають інших форм. З одного боку, вони становлять собою визначену інформацію з визначеного предмета, теми, питання. Особливістю цієї інформації є те, що студент одержує її не у вигляді вже готової системи від викладача, а в процесі власної активності. Викладач має створювати ситуації, в яких студент активний, у яких він запитує, діє. У подібних ситуаціях він разом з іншими набуває здатності, яка дозволить перетворювати в знання те, що зазвичай складало проблему чи перешкоду. З іншого боку, студент у процесі взаємодії на занятті з іншими студентами, викладачем оволодіває системою випробуваних (апробованих) способів діяльності щодо себе, соціуму, світу взагалі, засвоює різні механізми пошуку знань. Тому знання, отримані студентом, є одночасно й інструментом для самостійного їхнього здобуття.

Таким чином, мета інтерактивного навчання – це створення викладачем умов, у яких студент сам буде відкривати, здобувати і конструювати знання. З цієї точки зору для студента стає особливо актуальним якість самостійно вивченого матеріалу, а для викладача – контроль якості засвоєних знань студентами. Це є принциповою відмінністю цілей активного навчання від цілей традиційної системи.

Інтерактивний метод («inter» – між, «actus» – дія) – метод взаємодії, перебування в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь. Методи інтерактивного навчання орієнтовані на широку взаємодію студентів не тільки з викладачем, але й один з одним, на домінування активності студентів в процесі навчання.

Основними складовими інтерактивних занять є інтерактивні вправи і завдання, які виконують студенти. Важлива відмінність інтерактивних вправ і завдань від звичайних у тому, що, виконуючи їх, студенти не тільки і не тільки закріплюють раніше вивчений матеріал, скільки вивчають новий. Методи інтерактивного навчання можна застосовувати як фрагмент заняття для досягнення певної мети, проводити ціле заняття або ж використовувати при організації самостійної роботи студентів.

Упровадження інтерактивних методик при викладанні фахових дисциплін дає змогу створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент буде відчувати свою успішність, професійну спроможність. Студент стає співатором лекції, семінарського чи практичного заняття, що спонукає його до творчої роботи та формує особисту позицію щодо сприйняття змісту навчання.

Під час викладання дисципліни «Гігієна та екологія» разом із традиційними методами навчання можуть використовуватись інтерактивні – фронтальні та групові. Фронтальні методи інтерактивного навчання передбачають спільну роботу та взаємонавчання всіх студентів у аудиторії. Найчастіше з них використовуються мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, екскурсії. Групове навчання передбачає взаємодію учасників малих груп («навічуючи - вчусь», рольові ігри), що найкраще підходить для самостійного навчання студентів.

Оскільки студент одержує знання в основному за рахунок творчої самостійної роботи, викладач перетворює

ється на організатора цієї роботи. Таким чином, викладачу передусім необхідно забезпечити своїм студентам доступ до навчальної літератури, використовуючи різні носії інформації: паперові, електронні, мультимедійні, а також доступ до Інтернет-ресурсів. Так, при вивченні теми «Гігієна харчування» фрагментарно застосовується метод «навчаючи – вчусь»: кільком студентам показується порядок розслідування випадку харчового отруєння, кожен із цих студентів пояснить цей же матеріал кільком іншим. Для активізації пізнавальної діяльності студентів використовується екскурсійний метод.

Найбільшою перевагою інтерактивного навчання, на нашу думку, є те, що під час такого навчання студент перестає бути об'єктом, а стає суб'єктом навчання. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, підвищує його ефективність.

Підсумовуючи, зазначимо, що інтерактивне навчання дає змогу різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, а також забезпечує розвиток професійних і особистісних якостей студентів, зростання активності, критичного мислення, розвиток здібностей до аргументації власної думки, посилення відповідальності за ухвалення рішення, формування здатності до співробітництва і командної роботи, розвиток здатності до подальшої самоосвіти, тобто всіх тих якостей, які мусить мати сучасний фахівець.

Список використаної літератури

1. Козина И. Case-study: некоторые методические проблемы / И. Козина // Рубеж. – 1997. – № 10-11. – С. 177-189.
2. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод. посіб. / О. І. Пометун; авт.-уклад. : О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н, 2002. – 136 с.
3. Сисоева С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С. О. Сисоева // НАПН України, Педагогічної освіти і освіти дорослих. – К. : ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.
4. Karnikau R. Communication for the safety professional / R. Karnikau, F. McElroy. – Chicago, 1975 – 215 p. (с. 37).

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРІ ВИВЧЕННІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ДИСЦИПЛІН

Колінько Л.М.

Медичний коледж ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Акцентується увага на організації самостійної роботи студентів при вивченні професійно-орієнтовних дисциплін. Значну увагу приділено питанню вдосконалення форм і методів самостійної роботи.

Ключові слова: самостійна робота, професійно-орієнтовні дисципліни, унаочнення, самопідготовка.

У наш час подається безліч друкованих, відео- та онлайн-матеріалів для вивчення професійно-орієнтованих дисциплін студентами. У багатьох джерелах матеріал повторюється, і лише незначна їх кількість є новою, актуальнішою. Це пов'язано з переглядом і вдосконаленням нормативно-правової бази охорони здоров'я.

Самостійну роботу студента можна розглянути і як його саморозвиток.

Під час вивчення професійно-орієнтовних дисциплін виокремлюються такі види самостійної роботи:

- 1) відвідування і прослуховування лекційного матеріалу;
- 2) виконання практичних завдань під керівництвом викладача або самостійно в кабінетах доклінічної практики;
- 3) відпрацювання практичних навичок самостійно на фантомах, моделях і в лікувально-профілактичних закладах;
- 4) написання рефератів, доповідей;
- 5) робота з літературою;
- 6) перегляд і розроблення відеофільмів, мультимедійних презентацій;
- 7) вивчення унаочнень тощо.

У навчальних закладах усвідомлення самостійної роботи студентами різних курсів відрізняється. Зрозуміло, що студенти першого курсу ще мало усвідомлюють значення і важливість самостійного опрацювання різних тем, матеріалів, нормативно-правової бази. Вони відчувають психологічний дискомфорт, незручність, ніяковість, невпевненість. Адже студентам потрібно спочатку пристосуватися до умов життя і діяльності у вищому навчальному закладі. Тому викладач на початковому етапі навчання студента має надати цілеспрямовану педагогічну підтримку. Відповідно, навчальному закладу необхідно переглянути години на викладання навчальних дисциплін студентам першого і старших курсів.

Натомість більшість студентів старших курсів уже розуміють значення самостійної роботи. Своїм особистим прикладом вони спрямовують першокурсників на вдосконалення своєї роботи.

Самостійна робота студента з вивчення навчального матеріалу з профільної дисципліни є важливим фактором у навчальному процесі, адже остаточний результат навчання полягає в тому, щоб навчити людину самостійно засвоювати матеріал із тієї чи іншої профільної дисципліни. Тому, по-перше, стимулюючи студента самостійно здобувати знання, ми одночасно навчаємо його самостійно працювати і нести відповідальність за виконану роботу, що і є метою будь-якого навчання. По-друге, стан самопідготовки студента з профільної дисципліни є індикатором стану його роботи як спеціаліста в майбутньому, що дає можливість спостерігати за самопідготовкою студента, контролювати її, корегувати ті негативні моменти, які заважають студенту самостійно вивчати профільну дисципліну, а в майбутньому можуть заважати самостійно працювати. При цьому важливо враховувати психологічний фактор, особистий приклад та індивідуальний підхід.

У кожному навчальному закладі в обов'язковому порядку необхідно організовувати факультативні заняття з профільної дисципліни з метою стимулювання і виховання самостійності студентів у вивченні матеріалу, залучати